

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29.09.1994, sp. zn. 4 To 354/94, ECLI:CZ:KSCB:1994:4.TO.354.1994.1

Číslo: 33/1995

Právní věta: Magnetofonové záznamy rozhovorů osob, které byly pořízeny v rozporu se zákonem, jsou důkazem absolutně neúčinným. Přepisy takových záznamů nelze zařazovat do trestního spisu, a pokud již k tomu dojde, nelze je, stejně jako samotné záznamy, použít v trestním řízení jako důkaz.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 29.09.1994

Spisová značka: 4 To 354/94

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování

Předpisy: 141/1961 Sb. § 89 odst. 2
§ 112

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33/1995 sb. rozh.

Magnetofonové záznamy rozhovorů osob, které byly pořízeny v rozporu se zákonem, jsou důkazem absolutně neúčinným. Přepisy takových záznamů nelze zařazovat do trestního spisu, a pokud již k tomu dojde, nelze je, stejně jako samotné záznamy, použít v trestním řízení jako důkaz.

(Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 9. 1994 sp. zn. [4 To 354/94](#))

Krajský soud k odvolání okresního státního zástupce zrušil rozsudek Okresního soudu ve Strakoniciích ze dne 13. 4. 1994 sp. zn. 1 T 272/93 a věc tomuto soudu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Okresní soud ve Strakoniciích podle § 226 písm. a) tr. ř. zprostil obžalovaného M. V. obžaloby, kterou mu bylo kladeno za vinu, že dne 7. 1. 1992 kolem 19.00 hod. ve Lnářích, okr. Strakonice, v přesně nezjištěném osobním automobilu na parkovišti před objektem Úřadu vlády České republiky, nabídl v přítomnosti Ing. M. T., generálního ředitele Jihočeských mlékáren, a. s., JUDr. J. M., tehdejšímu náměstkovi ministra pro správu národního majetku a jeho

privatizaci České republiky, finanční částku 300 000 US dolarů za prosazení a schválení privatizačního projektu a. s. Jihočeské mlékárny, který byl zpracován a. s., Investičním klubem v Českých Budějovicích, a měl tak spáchat trestný čin podplácení podle § 161 odst. 1, 2 tr. zák.

Okresní soud po provedeném dokazování dospěl totiž k závěru, že ke schůzkám mezi shora jmenovanými osobami sice došlo, že tyto schůzky byly nejméně dvě, ale první z nich proběhla až 10. 1. 1992 ve Lnářích, zatímco ke schůzce dne 7. 1. 1992 okolo 19.00 hod. ve Lnářích za účasti obžalovaného M. V., Ing. M. T. a JUDr. J. M. nedošlo, neboť obžalovaný byl v kritické době přítomen v Českých Budějovicích. Podle zjištění okresního soudu se tedy obžalovaný kritického dne nedopustil jednání, které mu bylo kladeno za vinu.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolání okresní státní zástupce. Učinil tak v neprospěch obžalovaného, a to z důvodu neúplně provedeného dokazování a nesprávného postupu okresního soudu při hodnocení důkazů. Poukázal pak na rozpory v provedených důkazech a na možné důvody, které jednotlivé svědky ke změnám ve výpovědích vedly.

Krajský soud v Českých Budějovicích, jak je mu uloženo ustanovením § 254 odst. 1 tr. ř., přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohl státní zástupce podat odvolání, přezkoumal správnost postupu řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, přihlížel přitom i k tomu, zda nedošlo k vadám, které odvoláním výslovně vytýkány nebyly, a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

V obsáhlém odůvodnění svého rozhodnutí krajský soud uvedl jednotlivé okolnosti, které jej vedly ke shora zmíněnému závěru. K problematice pořízení magnetofonových záznamů a zařazení jejich prepisů do spisu uvedl:

Přestože krajský soud dospěl k závěru, že dokazování je třeba doplnit opětovnými výslechy obžalovaného a shora jmenovaných dvou svědků, nemohl na druhé straně přisvědčit argumentaci okresního státního zástupce na potřebu doplnění dokazování výslechem svědka A. G., který jako pracovník tehdejší FBIS prováděl prepis pořízených magnetofonových záznamů. Je tomu tak proto, že prepis zmíněných magnetofonových záznamů vůbec neměl být do spisového materiálu zařazen, jak ještě bude dále vyloženo. Tím spíše nepřicházelo v úvahu vyslyšet jako svědka pracovníka FBIS, který měl tyto prepisy pořizovat.

Trestní řád obecně neřeší otázku, jaké důsledky bude mít, jestliže při dokazování bude porušen předpis o jeho provádění.

Podle § 89 odst. 3 tr. ř. však důkaz získaný nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení nesmí být použit v řízení s výjimkou případu, kdy se použije jako důkaz proti osobě, která takového donucení nebo hrozby donucení použila. Z tohoto ustanovení, které sice uvádí důsledky jen některých úzce vymezených vad, je však možno dovodit obecněji použitelnou zásadu trestního řádu, že vady určité závažnosti srovnatelné s těmi, které jsou v něm uvedené, způsobují, že důkaz je v řízení nepoužitelný. Každý důkaz, při jehož provádění se stala podstatná vada, nebo který byl dokonce opatřen nelegálním způsobem, bude absolutně neúčinný. Takového důkazu nelze v trestním řízení použít, stejně jako důkazu získaného nezákonným donucením nebo hrozbou nezákonného donucení, u kterého to stanoví přímo trestní řád v citovaném ustanovení.

Za takový absolutně neúčinný důkaz je třeba považovat právě prepisy magnetofonových záznamů, které měly být pořízeny při jednání Ing. M. T. s obžalovaným M. V. a při jednání JUDr. D. s obžalovaným M. V. Je totiž nutno učinit závěr, že takové nahrávky na magnetofonový pásek byly pořízeny nelegálním způsobem. Na tom nic nemění názor těch pracovníků někdejší FBIS, kteří byli před okresním soudem vyslechnuti jako svědci a kteří považovali svůj postup za zákonný, když

tvrdili, že pořízení magnetofonových záznamů nepovažovali za použití zpravodajské techniky. Ostatně tyto svědky okresní soud vyslychal zcela nadbytečně, neboť se vlastně jen vyjadřovali ke způsobu opatření důkazů, které i okresní soud považoval za absolutně neúčinné, byť to výslovně neuvedl, ale je to možno usuzovat z toho, že přepisy zmíněných záznamů jako důkaz v hlavním líčení nepřčetl.

Podle zákona č. 244/1991 Sb., o Federální bezpečnostní informační službě a o používání zpravodajských prostředků, který nabyl účinnosti 1. 7. 1991 (a pozbyl platnosti 31. 12. 1992), FBIS mimo jiné získává, soustřeďuje a vyhodnocuje informace důležité pro ochranu hospodářských zájmů státu (§ 2 odst. 1 písm. e/ citovaného zákona). V tomto oboru své působnosti je oprávněna používat zpravodajských prostředků, mezi něž je zařazena i zpravodajská technika (§ 14 odst. 1 písm. a/ citovaného zákona).

Podle § 15 písm. c) citovaného zákona se pro účely tohoto zákona zpravodajskou technikou rozumí také technické prostředky a zařízení používané utajeným způsobem při pořizování zvukových záznamů v případech, kdy je FBIS používá ke zjišťování skutečností v rozsahu své působnosti.

Až potud by se mohlo jevit použití zpravodajské techniky v této trestní věci v souladu s citovaným zákonem. Ten však v § 16 odst. 1 současně stanoví, že zpravodajskou techniku může FBIS v oboru své působnosti použít jen na základě předchozího písemného povolení k použití zpravodajské techniky vydaného prokurátorem a pouze v případech, kdy odhalování a dokumentování činností, pro něž má být použita, je jiným způsobem neúčinné nebo je podstatně ztíženo. Podle § 17 citovaného zákona se žádost o povolení předkládá prokurátorovi písemně a musí obsahovat skutečnosti specifikované v tomto ustanovení. Podle § 18 odst. 1 citovaného zákona povolení vydávají generální prokurátor nebo prokurátoři jím určení. 1) V daném případě pracovníci bývalé Federální bezpečnostní informační služby o předchozí písemné povolení příslušného prokurátora nepožádali a předchozí písemné povolení jim vydáno nebylo. Právní úprava přitom neobsahuje žádné ustanovení, podle něhož by bylo možno ve výjimečných a neodkladných případech použít zpravodajskou techniku bez tohoto povolení.

1) Red. pozn.: Nyní srov. ustanovení § 8 a § 9 zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, podle nichž o povolení použití zpravodajské techniky rozhoduje vrchní soud.